

III. PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

Kodeks cywilny z 23 IV 1964 r. (Dz. U. nr 16, poz. 93)

Art. 59 i 599. „W razie oświadczenia przez uprawnionego gotowości do wykonania przysługującego mu prawa pierwokupu nieruchomości i dokonanej następnie przez zobowiązanego z tytułu prawa pierwokupu bezwarunkowej sprzedaży tej nieruchomości osobie trzeciej, przysługuje uprawnionemu obok roszczenia z art. 599 k.c. również roszczenie z art. 59 k.c.” (uchwała III CZP 100/68 z 19 XI 1968 r.).

Art. 121 pkt 1. „1. Przepis art. 121 pkt 1 k.c., w myśl którego w czasie trwania władzy rodzicielskiej bieg przedawnienia co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, ma zastosowanie także do roszczeń alimentacyjnych.

2. Przedawnienie co do wymienionych roszczeń biegnie nie tylko wtedy, gdy władza rodzicielska nie przysługuje obojgu rodzicom, lecz także wówczas, gdy władza ta nie przysługuje tylko temu z nich, od którego dziecko dochodzi alimentów” (uchwała składu 7 sędziów S.N. III CZP 65/68 z 25 XI 1968 r.).

Art. 213 - 219, art. 1070 i nast. „Do podziału nieruchomości rolnej, która była objęta wspólnością ustawową, stosują się przepisy art. 213 - 219 k.c. a nie przepisy o dziedziczeniu gospodarstw rolnych (art. 1070 i nast. k.c.)” (III CRN 11/68 z 6 III 1968 r.).

Art. 231. „Z chwilą wszczęcia postępowania o dział spadku nie jest dopuszczalne odrębne postępowanie obejmujące roszczenie jednego ze spadkobierców o wykup działki na podstawie art. 231 § 1 k.c.” (uchwała III CZP 74/68 z dn. 31 X 1968 r.).

Art. 232. „Wieczysty użytkownik jest uprawniony do występowania z roszczeniem o zakaz wykonywania służebności drogowych, jak też zniesienie tych służebności istniejących na nieruchomości objętej prawem wieczystego użytkowania” (uchwała III CZP 98/68 z 22 X 1968 r.).

Art. 336. w związku z art. 344 oraz 415

„1. Posiadaczowi nieruchomości przysługuje roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej przez osobę nie będącą właścicielem nieruchomości, a polegającej na zniszczeniu zasiewów i pozbawieniu plonów. Jeżeli jednak posiadacz został pozbawiony posiadania, roszczenie to zachowuje tylko o tyle, o ile uzyskał przywrócenie posiadania albo o ile powództwo o odszkodowanie wytoczył w terminie przewidzianym dla dochodzenia roszczeń posesoryjnych.

2. Posiadacz zależny, z którym została rozwiązana umowa zawarta z posiadaczem samoistnym z powodu nienależytego jej wykonania, co pozbawiło go prawa zebrania plonów, nie może dochodzić odszkodowania od osoby trzeciej, która zniszczyła zasiewy” (uchwała III CZP 101/68 z 15 XI 1968 r.).

Art. 968. „Zapis prawa użytkownika budynku z ograniczeniem wykonania tego prawa do określonego lokalu mieszkalnego, podlegającego przepisom o publicznej gospodarce lokalami, jest skuteczny — w zakresie prawa używania lokalu przez zapisobiercę — tylko w stosunku do tych zapisobierców, którzy uprawnieni są do zamieszkania w tym lokalu na podstawie jego przydziału. Nieodpłatne prawo użyt-

kowania lokalu zwalnia użytkownika od obowiązku tych świadczeń z użytkowaniem lokalu związanych, do jakich byłby uprawniony wynajmujący" (uchwała III CZP 110/68 z 19 XI 1968 r.).

Art. 1063 § 2 i 1062 § 3. „Brak jest przesłanek do zastosowania art. 1063 § 2 k.c. w sytuacji gdy spadkobiercom zmarłego spadkobiercy, trwale niezdolnym do pracy, przypada jedynie udział ich poprzednika w gospodarstwie rolnym, pozostałe zaś udziały dziedziczą inni spadkobiercy właściciela gospodarstwa rolnego, odpowiadający warunkom do otrzymania tego gospodarstwa w dziale spadku stosownie do dyspozycji art. 1071 k.c.

Art. 1062 § 3 k.c., według którego zstępni rodzeństwa nie są powołani z ustawy do dziedziczenia gospodarstwa rolnego, odnosi się tylko do sytuacji przewidzianej w art. 934 k.c. tzn. sytuacji, gdy brat (lub siostra) spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku" (II CR 220/68 z 28 V 1968 r.).

Art. 1075. „Okoliczność, że wartość gospodarstwa rolnego oszacowana według cen państwowych kształtuje się niżej od wartości wolnorynkowej, nie może być brana pod uwagę jako jedna z przesłanek przemawiających przeciwko obniżeniu spłaty spadkowej (art. 1075 k.c.)" (III CRN 59/68 z 16 IV 1968 r.).

Art. 1083 § 1. „Uprawnienie do dalszego zamieszkiwania w gospodarstwie rolnym, przewidziane w przepisie art. 1083 § 1 k.c. przysługuje tylko tym spadkobiercom, którzy dziedziczą należące do spadku gospodarstwo rolne" (uchwała III CZP 91/68 z 14 X 1968 r.).

Art. 415. „1. Uprawianie pewnych gałęzi sportu związane jest z ryzykiem, istnieją ściśle reguły gry czy walki, których przestrzeganie ma na celu zmniejszenie do minimum niebezpieczeństwa uszkodzenia ciała lub utraty życia. Im bardziej niebezpieczny jest dany rodzaj sportu, tym bardziej skrupulatnie należy przestrzegać ustalonych reguł sportowych. Ten kto te reguły narusza, popełnia czyn niedozwolony, rodzący obowiązek naprawienia szkody (art. 415 k.c., art. 134 k.z.).

2. Klub sportowy, wystawiając zawodnika do walki, powierza mu wykonanie określonej czynności i bierze na siebie podwójną odpowiedzialność: z jednej strony za jego kondycję fizyczną i przygotowanie techniczne, chroniące od wypadku jego samego a z drugiej strony za to, że będzie on walczył czysto, zgodnie z regulaminem sportowym, nie narażając na szkodę swego przeciwnika" (II CR 216/68 z 8 VII 1968 r.).

Art. 417. Do podstawowych obowiązków administracji szkolnej należy zapewnienie bezpieczeństwa uczącej się młodzieży w czasie zajęć szkolnych i przerw międzylekcyjnych. Okoliczność, że kierownictwo szkoły nie dysponuje środkami pozwalającymi na zorganizowanie właściwej pieczy nad uczniami nie zwalnia Skarbu Państwa od opartej na przepisie art. 417 k.c. odpowiedzialności za skutki nieszczęśliwego wypadku (II CR 326/68 z 22 VIII 1968 r.).

Przepisy wprowadzające kodeks cywilny z 23 IV 1964 r. (Dz. U. nr 16, poz. 94)

Art. LIX. „Jeżeli przed dniem wejścia w życie przepisów kodeksu cywilnego dotyczących dziedziczenia gospodarstw rolnych wydano postanowienie stwierdzające nabycie spadku, obejmującego gospodarstwo rolne, na podstawie ustawowego porządu dziedziczenia, istnienie testamentu nie uzasadnia zmiany tego postanowienia w trybie art. LIX przep. wpr. k.c." — uchwała III CZP 57/68 z 6 VI 1968 r.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 II 1964 r. (Dz. U. nr 9 poz. 59)

Art. 20. Małżonek, który w chwili zawarcia małżeństwa był całkowicie ubezwłasnowolniony, nie może być uznany za zawierającego małżeństwo w złej wierze w rozumieniu art. 20 k.r. i op. (II CR 232/68 z 20 VI 1968 r.).

Art. 86. Prawomocne oddalenie pod rządem kod. rodz. z 1950 r. powództwa prokuratora o zaprzeczenie ojcostwa na tej podstawie, że zaprzeczeniu ojcostwa sprzeciwiła się matka jako ustawowa przedstawicielka dziecka, w interesie którego prokurator wytoczył powództwo, nie stanowi przeszkody procesowej dla powództwa prokuratora w oparciu o art. 86 k.r.o. (I CR 144/68 z 25 V 1968 r.).

Prawo spadkowe z 8 X 1946 r. (Dz. U. nr 60, poz. 328 ze zmian)

Art. 166. „Zgłoszony w postępowaniu działowym przed dniem 1 stycznia 1965 r. wniosek osoby uprawnionej do zachowku o zaliczenie tego zachowku na poczet spłaty spadkowej, jaka przypadłaby od niej spadkobiercy zobowiązanemu do zapłaty zachowku, przerywa bieg przedawnienia przewidzianego w art. 166 prawa spadkowego" (uchwała III CZP 92/68 z 14 X 1968 r.).

Art. 167. „W przypadku, gdy jeden ze spadkobierców zbył przed wejściem w życie kodeksu cywilnego na rzecz osoby trzeciej udział w nieruchomości, obejmującej całość spadku, ale bez znajdujących się na tej nieruchomości zabudowań — nabywca nabywa część udziału w spadku w rozumieniu art. 167 § 1 prawa spadkowego i art. LVII przep. wpr. kodeksu cywilny" (uchwała III CZP 96/68 z 15 X 1968 r.).

Ustawa z dnia 28 V 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. nr 31, poz. 132)

Art. 2 ust. 1 pkt 1 i art. 4 ust. 2. „Dom mieszkalny, którego łączna powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych nie przekracza 110 m², względnie dom mieszkalny, wybudowany przed wejściem w życie ustawy z 28. V. 1957 r. o wyłączeniu spod publicznej gospodarki lokalami domów jednorodzinnych (Dz. U. Nr 31 poz. 131), obejmujący nie więcej niż 6 izb, jest domem jednorodzinny w rozumieniu art. 2 ust. 1 p. 1. ustawy z 28 V 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. Nr 31, poz. 132), choćby znajdowały się w nim dwa lokale zamieszkałe przez dwie różne rodziny. Dom taki może być sprzedany jako dom jednorodzinny jednemu nabywcy (art. 4 ust. 2 ustawy o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych)" (II CR 136/68 z 11 IV 1968 r.).

Ustawa z dnia 17 II 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. nr 12 poz. 61)

Art. 136 § 1. — „Przepis art. 136 § 1 ustawy o spółdzielniach nie wyłącza możliwości otrzymania spółdzielczego lokalu mieszkalnego przez osobę, która mieszka w innym własnym lokalu i to do tego w innej miejscowości. Istotne jest, by z chwilą, gdy członek spółdzielni może objąć spółdzielczy lokal mieszkalny, nie korzystał osobiście lub przez inne osoby z dwóch lokali" (II CR 296/68 z 7 VIII 1968 r.).

Art. 139 w zw. z art. 144 § 3. „1. Wydatki ponoszone przez spółdzielnię mieszkaniową na utrzymanie windy lub innego urządzenia służącego do wspólnego użytku członków należą do kosztów eksploatacji nieruchomości spółdzielczej, w których członkowie obowiązani są uczestniczyć (art. 139 ustawy o spółdz. i ich związkach) przez wpłacanie czynszu w rozumieniu art. 144 § 3 ustawy o spółdzielniach i ich związkach.

2. Uchwała odpowiedniego organu spółdzielni mieszkaniowej, obciążająca — ze względu na to, że członkowie zamieszkali na parterze dojeżdżają windą na wyższe kondygnacje w celu korzystania ze znajdującego się tam urządzenia wspólnego (np. pralni) — kosztami eksploatacji windy także tych członków, traci moc z chwilą, gdy urządzenie takie zostaje zlikwidowane" (uchwała III CZP 104/68 z 15 XI 1968 r.).

Ustawa z dnia 25 V 1951 r. — Prawo o notariacie (tekst jednol. Dz. U. z 1963 r. nr 19, poz. 106 ze zm. Dz. U. z 1964 r. nr 41, poz. 278)

Art. 9 § 2. „Sąd Wojewódzki, rozpoznając zażalenie na postanowienie pań-

stwowego biura notarialnego o obowiązku uiszczenia opłaty w związku z czynnością notarialną (art. 9 § 2 Prawa o Notariacie) występuje jako instancja zażalenkowa w rozumieniu przepisów k.p.c." (II CZ 71/68 z 3 V 1968 r.).

Kodeks postępowania cywilnego z 17 X 1964 r. (Dz. U. nr 43, poz. 296; sprost.: Dz. U. z 1965 r. nr 15, poz. 113)

Art. 2 § 1. „Członkowi spółdzielni mieszkaniowej służy droga sądowa dla dochodzenia od spółdzielni roszczeń związanych z uzyskanym przez członka spółdzielczym prawem do lokalu" (uchwała III CZP 66/68 z 12 IX 1968 r.).

Art. 2 § 1. „Sprawy, których przedmiotem jest spór w kwestii uprawnień do projektu wynalazczego jako dokonanego w warunkach przewidzianych w art. 25 prawa wynalazczego, należą do kompetencji sądów powszechnych" (I CR 89/67 z 7 XI 1967 r.).

Art. 2 § 3. Sądy powszechne nie są powołane do rozstrzygania sporów o wynagrodzenie przysługujące twórcy pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego (art. 2 § 3 k.p.c.) (I CR 597/67 z 25 I 1968 r.).

Art. 73 § 2 i 76. „I. Nie zachodzi uczestnictwo jednolite (art. 73 § 2 k.p.c.) pozwanych zakładu pracy i Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w procesie z powództwa pracownika o odszkodowanie za wypadek w pracy, opierającego się w stosunku do PZU na tym, że pracodawca ubezpieczył powoda od następstw nieszczęśliwych wypadków.

II. PZU, w stosunku do którego powyższe powództwo zostało prawomocnie oddalone, nie może zaskarżyć części wyroku, uwzględniającej roszczenie w stosunku do zakładu pracy, który nie wniósł rewizji, choćby PZU miał w tym interes prawny ze względu na umowę z zakładem pracy o ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej; może natomiast wnieść interwencję uboczną (art. 76 k.p.c.) po stronie pozwanego zakładu pracy i w tym charakterze wyrok zaskarżyć w terminie dwutygodniowym od doręczenia pozwanemu zakładowi pracy wyroku z uzasadnieniem.

III. Jeśli interwencja uboczna połączona jest z rewizją w jednym piśmie pobiera się tylko wpis od rewizji" (uchwała III CZP 80/68 z 31 X 1968 r.).

Art. 182 § 1 zd. 2. „Przepis art. 182 § 1 zd. 2 k.p.c. przewidujący umorzenie postępowania w razie stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, nie stosuje się w wypadku, gdy utrata zdolności sądowej strony będącej osobą fizyczną nastąpiła na skutek jej śmierci" (I CZ 696/62, I CZ 112/62 z 20 II 1968 r.).

Art. 306 w zw. z art. 109 k.r. i o. „W wypadku, gdy w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa to z rodziców, które nie wytoczyło powództwa, odmawia zgody na pobranie od dziecka liczącego poniżej 13 lat krwi w celu przeprowadzenia odpowiedniego dowodu — Sąd Opiekunczy może zarządzić pobranie krwi od dziecka tylko wtedy, gdy w okolicznościach sprawy dobro dziecka tego wymaga" (uchwała III CZP 124/68 z 17 I 1969 r.).

Art. 443 w zw. z art. 451. „Szczególne okoliczności zachodzące w sprawie o unieważnienie małżeństwa jak np. subiektywne przekonanie jednego z małżonków o niemożności współżycia w jednym mieszkaniu ze względu na chorobę psychiczną drugiego współmałżonka, mogą powodować, że wydając zarządzenie tymczasowe przewidziane art. 443 w zw. z art. 451 k.p.c., sąd może zamiast określenia sposobu korzystania małżonków ze wspólnego mieszkania, zapewnić jednemu z nich zaspokojenie w inny sposób jego potrzeb mieszkaniowych na czas trwania procesu" (I CZ 70/68 z 22 VIII 1968 r.).

Art. 548 § 1 i 549 w zw. z art. 901 § 1 k.c. „Doradca tymczasowy ustanowiony dla osoby względem której toczy się postępowanie o jej ubezwłasnowolnienie (art

548 § 1 k.p.c), może być — gdy sąd, przed którym toczy się postępowanie o ubezwłasnowolnienie, tak postanowi (art. 181 § 1 k.r.o. i art. 549 § 2 k.p.c.) — powołany do jej reprezentowania i do zarządu jej majątkiem. Wówczas jako przedstawiciel tej osoby może on na podstawie art. 901 § 1 k.c. odwołać darowiznę dokonaną przez osobę, dla której został ustanowiony" (I CZ 77/68 z 21 VI 1968 r.).

Art. 618 w zw. z art. 864 i 688. „Wypowiedziana w art. 618 k.p.c. w związku z art 864 i 688 tego kodeksu zasada, w myśl której z chwilą wszczęcia postępowania o dział spadku odrębne postępowanie o prawo własności przedmiotu należącego do spadku jest niedopuszczalne, jak również wypowiedziana w wymienionych przepisach zasada, w myśl której sprawy tego rodzaju będące w toku przekazuje się z chwilą wniesienia postępowania o dział spadku sądowi prowadzącemu to ostatnie postępowanie — nie odnoszą się do spraw o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości spadkowej przez osobę nie będącą spadkobiercą" (uchwała III CZP 89/68 z 29 X 1968 r.).

Art. 829 pkt 6 i 841 § 1. „1. Z mocy art. 829 pkt 6 k.p.c. nie podlegają egzekucji przedmioty niezbędne do nauki zarówno dla dłużnika jak i dla będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny;

2. Prowadzenie egzekucji z przedmiotu niezbędnego do nauki dla członka rodziny dłużnika nie stanowi naruszenia jego prawa w rozumieniu art. 841 § 1 k.p.c." (uchwała III CZP 90/68 z 29 X 1968 r.).

Art. 840 § 1 pkt 2. „Prawomocny wyrok orzekający rozwód małżonków, w stosunku do których zapadł uprzednio wyrok nakazujący ich eksmisję z mieszkania (na zasadzie art. 16 ust. 1 p. 2. i 3 ustawy z dnia 30 I 1959 r. Prawo lokalowe), nie stanowi w rozumieniu art. 840 § 1 p. 2. k.p.c. zdarzenia mogącego usprawiedliwić żądanie jednego z małżonków pozbawienia wykonalności tytułu wydanego na podstawie wyroku orzekającego eksmisję" (uchwała III CZP 86/68 z 15 X 1968 r.).

Zebrał

Henryk Dąbrowski

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO IZBA KARNA I IZBA WOJSKOWA

Kodeks karny

Art. 1. Przepięstwo ciągle jest instytucją prawa karnego materialnego, nie zaś — procesowego, wobec czego łączenie lub nielączenie poszczególnych czynów w jedno przestępowo ciągle nie jest zależne od względów procesowych. Przepięstwo ciągle jest przestępowem wieloczynowym nie można więc mówić o „czynnie ciągłym" ani o jedności prawnej czynu", a jego konstrukcja polega na tym, że szereg odrębnych czynów przestępnych powtórzonych i jednorodząowych, które rozpatrywane oddzielnie stanowiłyby odrębne przestępstwa, jest traktowany — gdy między nimi istnieje ścisły związek — jako jedno przestępowo ciągle, przy czym racją łączenia poszczególnych czynów przestępnych w jedno przestępowo ciągle jest konieczność należytego ustalenia i oceny stopnia społecznego niebezpieczeństwa całego kompleksu przestępczej działalności sprawcy. Wynika stąd, że powstaje konieczność łączenia odrębnych lecz jednorodząowych czynów przestępnych w jedno przestępowo ciągle, gdy skutek takiego połączenia uzyska się pełny obraz społecznego niebezpieczeństwa przestępnego działania sprawcy (19 VI 1968 r. — II KR 66/68).

Art. 14. W sytuacji, gdy leczenie było wadliwe i w wywołaniu skutku śmiertel-

nego współdziałała inna przyczyna od oskarżonego niezależna, to ta okoliczność nie rozrywa związku przyczynowego między działaniem oskarżonego a śmiercią pokrzywdzonego, gdyż związek przyczynowy istnieje także wówczas — jeśli działanie sprawcy było co najmniej jednym z warunków, bez którego skutek śmiertelny nie nastąpiłby (5 VI 1968 r. — IV KR 92/68).

Art. 20. Sprawca, który zabija, działając w stanie tzw. urojonej obrony koniecznej, nie odpowiada za umyślne zabójstwo, jeśli działał pod wpływem błędu, mniemając, że działa prawnie.

Sprawca taki może natomiast odpowiadać za nieumyślne spowodowanie śmierci (art. 230 § 1 k.k.), jeżeli przy należytej staranności i uwadze mógł był błędu uniknąć, inaczej mówiąc, jeżeli błędne wrażenie napaści było wynikiem jego nieostrożności lub niedbalstwa. Jeżeli natomiast błędu nie mógł uniknąć, nie popełnia przestępstwa (art. 20 § 1 k.k.) (9 VII 1968 r. — IV KR 117/68).

Art. 80. Z przepisu art. 80 § 1 i 2 k.k. wyraźnie wynika, że w razie skazania sprawcy czynu przestępnego działającego w warunkach zmniejszonej poczytalności (art. 18 § 1 k.k.) na karę pozbawienia wolności z jednoczesnym zarządzeniem umieszczenia go w zamkniętym zakładzie leczniczym, wykonanie kary pozbawienia wolności ulega zawieszeniu na cały okres pobytu skazanego w tym zakładzie. Przepis art. 80 § 2 k.k. stanowi ponadto, że sąd zarządzając zwolnienie skazanego z zakładu leczniczego, decyduje o celowości wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Za ten okres przebywania skazanego w zakładzie leczniczym na podstawie art. 80 § 1 k.k. nie może być traktowany jako zastosowany względem niego środek zapobiegający uchylaniu się od sądu — areszt tymczasowy w warunkach art. 151 i 152 k.p.k. (23 XI 1968 r. — III KZ 96/68).

Art. 133. Czynna napaść jest pojęciem szerszym niż naruszenie nietykalności cielesnej i pod pojęcie to podpada wszelkie działanie podjęte w celu wyrządzenia krzywdy fizycznej, choćby cel ten nie został przez sprawcę osiągnięty. Zamierzenie się przeto butelką jest przestępstwem wyczerpującym przedmiotowe znamiona czynnej napaści (3 IX 1968 r. — III KR 101/68).

Art. 225 § 2. O istnieniu stanu silnego wzruszenia, polegającego na takim przebiegu procesów psychicznych, w których czynniki emocjonalne zyskują przewagę nad czynnikami rozumowymi, decydują nie biegli psychiatrzy, lecz sąd na podstawie okoliczności faktycznych ujawnionych w toku przewodu sądowego, odnoszących się do zachowania się sprawcy przed popełnieniem przestępstwa, sposobu dokonania czynu i zachowania się po przestępstwie (24 IX 1968 r. — IV KR 166/68).

Art. 226. W stanie faktycznym uprzywilejowanego dzieciobójstwa przewidzianego w art. 226 k.k. podkreślony jest związek między zabójstwem dziecka a stanem psychicznym matki wywołanym przez proces porodu. Przepis ten wymaga bowiem, aby zabójstwo zostało dokonane zarówno w okresie porodu jak i pod wpływem jego przebiegu. Wymogi te uwzględniają jako główną przyczynę uprzywilejowania dzieciobójstwa szczególnie stan psychiczny rodzącej matki wywołany zarówno czynnikami fizjologicznymi jak i względami społecznymi (18 XII 1968 r. — III KR 177/68).

Art. 230. Kierowca niesprawny fizycznie lub niedysponowany psychicznie jest nie mniej niebezpieczny za kierownicą, co kierowca nietrzeźwy. W takim stanie kierowcy nie wolno prowadzić pojazdu a jeśli to czyni, to wykazuje rażącą lekkoomyślność i musi za skutki tego ponosić właściwą odpowiedzialność (11 VII 1968 r. — V KRN 337/68).

Art. 240. Jeżeli sprawca włącza się do dwuosobowej zwady już po odniesieniu śmiertelnej rany przez jednego z jej uczestników, to — choć zająście na skutek jego

udziału przerodziło się w bójkę — nie może on odpowiadać z art. 240 § 2 k.k., ponieważ skutek śmiertelny nie nastąpił w wyniku tej bójki, co stanowi *conditio sine qua non* wspomianej kwalifikacji („jeżeli stąd wynikła śmierć”), lecz w wyniku wcześniej zadanego ciosu w czasie dwuosobowej zwady, do której powstania w ogóle się nie przyczynił i w której udziału nie brał (11 V 1968 r. — II KR 54/68).

Art. 258. Przystępstwo z art. 258 k.k. jest postacią kradzieży kwalifikowanej przez okoliczność, że sprawca używa przemocy albo grozi użyciem natychmiastowego gwałtu na osobie, aby utrzymać się w posiadaniu łupu bądź uniknąć bezpośredniego pościgu. Ponieważ kwalifikowana postać kradzieży wchłania w swą istotę kradzież, która jest składnikiem dyspozycji art. 258 k.k., więc sprawca nie może odpowiadać oddzielnie za kradzież i oddzielnie za użycie przemocy, lecz powinien być skazany tylko z art. 258 k.k. (14 IX 1968 r. — II KR 98/68).

Art. 265. Skoro oskarżony wykupił przysługujący mu jako pracującemu bilet przejazdowy miesięczny PKP, to tym samym uiszczył on z góry należność za przejazd koleją w danym miesiącu i na określonej trasie.

Nieposiadanie biletu miesięcznego na skutek zgubienia powinno podlegać karom porządkowym przewidzianym przez PKP w takim wypadku i nie może być traktowane jako wyłudzenie przejazdu (art. 265 k.k.) bez zamiaru uiszczenia należności, gdyż należność ta faktycznie została uiszczona (14 XII 1968 r. — V KRN 694/68).

Kodeks postępowania karnego

Art. 49. Znikome społeczne niebezpieczeństwo czynu, o którym mowa w art. 49 k.p.k., zachodzi, gdy działanie sprawcy, pod względem przedmiotowym wyczerpując znamiona dyspozycji przepisu karnego, spowodowało szkodę lub jej niebezpieczeństwo w znikomych rozmiarach. Obok tej przesłanki przedmiotowej muszą również dla możliwości uznania społecznego niebezpieczeństwa czynu za znikome, występować po stronie sprawcy okoliczności wskazujące, że stopień jego winy jest minimalny, że działanie jego było przypadkowe i że nie zachodzi obawa powtórzenia podobnego działania w przyszłości (11 V 1968 r. — V KRN 211/68).

Art. 117. Użyte w art. 117 § 1 k.p.k. słowa „w miarę możliwości” powinny być rozumiane w ten sposób, że powołanie przez sąd lekarzy niepsychiatrów może mieć miejsce tylko w wypadkach szczególnych trudności wezwania psychiatrów, przy czym w każdym wypadku powinno w tej kwestii zapaść uzasadnione postanowienie sądu (25 VII 1968 r. — V KRN 379/68).

Art. 121. Przepis art. 121 k.p.k. należy interpretować łącznie z przepisem art. 291 § 2 k.p.k. Nie wynika z nich, by biegły miał obowiązek obecności na rozprawie przez cały czas przewodu sądowego, przy czym potrzeba uczestniczenia biegłego na całym przewodzie sądowym zależna jest od uznania sądu orzekającego (15 XI 1968 r. — III KR 111/68).

Art. 299. Przepis art. 299 k.p.k. zezwala na odczytanie lub uznanie za ujawnione w warunkach wskazanych w tym przepisie jedynie protokółów przesłuchania oskarżonego, świadków i biegłych z art. 300 k.p.k., mówiąc w punkcie 6 § 1 o dopuszczalności odczytania innych złożonych dokumentów urzędowych lub prywatnych, nie może być tłumaczony w ten sposób, że wolno na jego podstawie ujawniać notatki z rozpytania świadków, gdyż wypowiedzi tych osób powinny być zawsze ujęte w formie protokółów z zachowaniem warunków wskazanych we właściwych przepisach k.p.k. (18 VII 1968 r. — V KRN 353/68).

Art. 300. Stenogramy przesłuchania świadków nie stanowią dokumentów w rozumieniu przepisu art. 300 § 1 pkt 6 k.p.k. i ich ujawnienie może nastąpić jedynie w trybie art. 299 k.p.k. (7 VI 1968 r. — III KR 64/68).

Art. 331¹. Stosownie do treści przepisu art. 331¹ § 1 k.p.k. jedną z konsekwencji skazania oskarżonego za przestępstwo zagarnięcia mienia społecznego jest obligatoryjne zasądzenie od skazanego na rzecz pokrzywdzonej instytucji państwowej lub jednostki gospodarki uspołecznionej odszkodowania pieniężnego odpowiadającego wartości zagarniętego mienia. Zasądzenie tego odszkodowania — o ile nie wniesiono powództwa cywilnego — jest obligatoryjne i następuje z urzędu — na podstawie ujawnionych w sprawie materiałów.

W sprawie o zagarnięcie mienia społecznego sąd jest zobowiązany do ustalenia wartości przedmiotu zagarnięcia, przy czym w razie stwierdzenia przez sąd, że dokładne i ścisłe wyliczenie szkody jest niemożliwe lub wysoce utrudnione, wówczas należy wartość tę określić według zasad prawidłowej oceny sędziowskiej opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, i w tak ustalonej wysokości zasądzić również odszkodowanie stosownie do wymogów art. 331¹ § 1 k.p.k. (23 V 1968 r. — V KRN 195/68).

Ustawa z 21 I 1955 r. o wzmożeniu ochrony mienia społecznego przed szkodami wynikającymi z przestępstwa. (Dz. U. nr 4, poz. 11)

Art. 1. Sprawca odpowiada za zagarnięcie mienia społecznego wartości powyżej 10 000 zł, chociażby na sumę tę składało się kilka kwot zagarniętych w różnym czasie wspólnie z różnymi osobami. W takiej sytuacji sprawca odpowiada za przestępstwo ciągle, zaś każdy z pozostałych sprawców — w granicach swego udziału w konkretnym czynie przestępnym (1 VIII 1968 r. — III KR 20/68).

Ustawa z 18 VI 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciwko własności społecznej (Dz. U. nr 36, poz. 228)

Art. 1. Wyludzenie — bez zamiaru uiszczenia należności — pożywienia lub napoju w restauracji będącej zakładem uspołecznionym, stanowi — bez względu na ich wartość — zagarnięcie mienia społecznego przewidziane w art. 1 ustawy z 18 VI 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciw własności społecznej (9 IV 1968 r. — VI KZP 7/68).

Art. 1 § 1. Każdy kierowca instytucji uspołecznionej przewożący towar tej instytucji za jego zgodą bez konwoju, odpowiadać powinien za kwalifikowany zabór tego mienia, jeżeli sam go zagarnął w czasie trwania transportu (26 X 1967 r. — V KRN 641/67).

Art. 2. Orzecznictwo przyjmuje, że osoba odpowiedzialna za spowodowanie niedoboru nie ponosi odrębnej odpowiedzialności za nielegalne działanie mające na celu ukrycie tego niedoboru. Odnosi się to jednak do tego rodzaju działań jak np. spowodowanie chaosu w magazynie względnie w sklepie lub podawanie fałszywych danych co do ilości i ceny towaru przy sporządzaniu remanentu, a więc do działań, które nie tylko czasowo i pojęciowo łączą się z działaniem polegającym na spowodowaniu owego niedoboru, lecz także nie naruszają odrębnego dobra prawnego. Zasada ta jednak nie odnosi się do wypadków sprzedaży w sklepie towarów zakupionych na własny rachunek. W tym wypadku bowiem sprawca dopuszcza się odrębnego przestępstwa o charakterze spekulacyjnym, wykraczającego pojęciowo i prawnie poza działanie polegające na spowodowaniu niedoboru. Za przestępstwo to powinien on ponosić odrębną odpowiedzialność bądź z art. 10 ustawy z 13 VII 1957 r. (Dz. U. nr 39, poz. 171) bądź też, gdy w grę wchodzi ponadto nadużycie uprawnień polegających na używaniu do tego celu pieniędzy z utargów — z art. 286 k.k. (19 VI 1968 r. — I KR 64/68).

Ustawa z 10 XII 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. nr 69, poz. 434)

Art. 31. Orzeczenie względem nieletniego kary dodatkowej przewidzianej w art. 31 § 6 ustawy z 10 XII 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu jest niedopuszczalne. (8 VI 1968 r. — V KRN 286/68).

Ustawa z 30 V 1962 r. Prawo wodne (Dz. 17. nr 34, poz. 158)

Art. 154. Prawo wodne dzieli sankcje na dwie grupy. Pierwszą stosuje się wyłączenie dla osób posiadających pozwolenie wodnoprawne, drugą zaś stosuje się także do osób korzystających z wód w sposób powszechny, jeżeli tylko ustalone zostanie, że osoby te dopuściły do szkodliwego zanieczyszczenia wody.

Powyższe wynika z analizy konkretnych przepisów i tak np. zastosowanie sankcji z art. 156 może nastąpić jedynie w wypadku naruszenia przez sprawcę warunków ustalonych w wydanym pozwoleniu wodnoprawnym, zastosowanie zaś sankcji w art. 154 może nastąpić, niezależnie od tego czy sprawca posiadał pozwolenie wodnoprawne, określające sposób jego zachowania się. Art. 154 prawa wodnego przewiduje, że karze podlega też „kto szkodliwie zanieczyszcza wody” w rozumieniu przepisu art. 82 ust. 2 cyt. prawa. Tak sformułowany przepis skierowany jest przeciwko każdemu, a zatem również i przeciwko urzędnikowi w rozumieniu art. 286 k.k. lub art. 46 m.k.k.

Przepisy prawa wodnego (ustawy z 30 V 1962 r.) uchyliły moc prawną art. 286 k.k. w zakresie tam unormowanym, a zatem stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisu art. 286 k.k. (5 VII 1968 r. — IV KR 119/68).

Ustawa z 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karno-administracyjnego (Dz. U. nr 23, poz. 142)

Art. 9. Przepis art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b. ustawy z 15 XII 1951 r. o orzecznictwie karno-administracyjnym (jednolity tekst: Dz. U. z 1966 r. nr 39, poz. 233) przewidujący możliwość orzekania kary aresztu łącznie z karą grzywny, jeżeli wykroczenie popełniono z chęci zysku — ma zastosowanie tylko wówczas, gdy wykroczenie zagrożone jest karą aresztu i grzywny kumulatywnie, a nie alternatywnie jak w przepisie art. 2 § 1 ustawy z 17 VI 1966 r. o przekazaniu niektórych drobnych przestępstw jako wykroczeń do orzecznictwa karno-administracyjnego (Dz. U. nr 23, poz. 149). (24 IV 1968 r. — V KRN 207/68).

Zebrał
Stefan Kalinowski

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO W SPRAWACH ZE STOSUNKU PRACY I O ZAOPATRZENIE EMERYTALNE

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. nr 23, poz. 97 i z 1965 r. nr 14, poz. 98)

Art. 4 i 7. Osoba wykonująca na podstawie zawartej z prezydium gromadzkiej rady narodowej umowy zlecenia według wzoru stanowiącego załącznik do § 3 zarządzenia Ministra Finansów z 4 VII 1955 r. (Mon. Pol. nr 120, poz. 1586) czynności obsługowe (sprzątaczkę) w biurze prezydium gromadzkiej rady narodowej, nie jest pracownikiem w rozumieniu art. 4 ust. 1 dekretu o p.z.e. (obecnie art. 5 ust. 1 ustawy o p.z.e), chociażby czynności te wykonywała przez dłuższy okres czasu (uchwała z dnia 13 XII 1968 r. III — U Z P 2/68).

Art. 10 ust. 3. Wartość użytkową sadu jako świadczenia w naturze oddanego nauczycielowi w użytkowanie na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 27 IV 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz. U. Nr 12, poz. 63) ocenia się przy ustalaniu podstawy wymiaru renty tak jak działkę gruntu tj. na podstawie § 6 zarządzenia Ministra Finansów z 4 III 1953 r. w sprawie szacowania oraz ustalania

ryczałtów wartości pieniężnej świadczeń w naturze dla celów podatku od wynagrodzeń (Mon. Pol. Nr A-28, poz. 339), a nie na podstawie § 8 tego zarządzenia (wyrok z dnia 20 X 1967 r. III URN 19/67).

Art. 22. Następcy prawni osoby, która zgłosiła wniosek o rentę i zmarła po wydaniu wyroku przez Okręgowy Sąd Ubezpieczeń Społecznych, lecz przed upływem terminu do wniesienia skargi rewizyjnej od tego wyroku, mają prawo do wniesienia takiej skargi każdej chwili, albowiem wyrok nie uprawomocnia się, terminy nie biegną stosownie do art. 164 i 172 prawa o sądach ubezpieczeń społecznych (postanowienie z 5 II 1968 r. III URN 26/67).

Art. 36. Inwalidztwo można uznać za następstwo wypadku w zatrudnieniu w rozumieniu art. 36 dekretu o p.z.e., jeżeli przy pomocy opinii lekarskiej zostanie ustalone, że dźwiganie lub przesuwanie ciężkiego przedmiotu w niedogodnej pozycji ciała lub w innych niesprzyjających okolicznościach stało się istotną, w świetle doświadczenia życiowego i wiedzy lekarskiej decydującą przyczyną uszkodzenia zdrowia lub jego istotnego pogorszenia. Ustalenie, że uszkodzenie zdrowia pracownika podczas pracy pozostawało w związku ze stwierdzonym u niego schorzeniem, które również w normalnym swym rozwoju mogło doprowadzić do tego uszkodzenia, nie wyklucza samo przez się uznania tego uszkodzenia za skutek wypadku, o ile w stanie faktycznym zostały stwierdzone szczególne warunki lub okoliczności, z którymi rzeczywiście pozostaje w związku istotne pogorszenie zdrowia. Nie wystarcza jednak samo domniemanie lub przypuszczenie, że taki związek przyczynowy jest możliwy, lecz można go przyjąć tylko wówczas, gdy w sposób naukowy zgodnie z wiedzą lekarską uzasadnione zostanie rzeczywiście istnienie związku zwiększenia rozmiarów schorzenia z wypadkiem (uchwała z dnia 9 IV 1968 r. III UZP 1/68).

Ustawa z dnia 23 I 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. nr 3, poz. 8)

Art. 4, 5, 7 i 8. Osobom mającym prawo do górniczej renty inwalidzkiej lub rodzinnej — jeżeli inwalidztwo lub śmierć pracownika nastąpiły po dniu 31 grudnia 1967 r. wskutek krzemicy lub krzemogruźlicy — przysługują z mocy § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 VI 1968 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy na choroby zawodowe (Dz. U. nr 22, poz. 145) świadczenia określone w wymienionej ustawie w zakresie i na warunkach ustalonych powołanym rozporządzeniem Rady Ministrów zarówno przypadające z ubezpieczenia społecznego jak i należne od zakładów pracy (uchwała z dnia 13 XI 1968 r. III PZP 51/68).

Rozp. Rady Ministrów z dnia 6 V 1958 r. w sprawie zawieszenia prawa do renty oraz zasad wypłacania inwalidzkiej renty wyrównawczej (Dz.U. nr 26, poz. 111 ze zm.)

§ 7 ust. 1 pkt 3. O zawieszeniu prawa do renty decyduje sam fakt użytkowania gospodarstwa rolnego o określonej przychodowości bez względu na to, czy jest ono użytkowaniem w rozumieniu prawa rzeczowego.

Zebrał
Tadeusz Wasylecki

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. z 1958 r., nr 23, poz. 97 i z 1965 r. nr 14, poz. 98)

Art. 10. — a) Wynagrodzenie prowizyjne sprzedawcy Gminnej Spółdzielni Sa-

mopomocy Chłopskiej za skup jaj wchodzi do podstawy wymiaru renty (wyrok z 13 IX 1967 r. III TR 851/67).

b) Wynagrodzenie wypłacane dozorczy za powierzone mu przez zakład pracy dodatkowe czynności (konserwację skarbca nocnego, sprzątanie posesji, pielęgnowanie zieleńców, palenie w piecach centralnego ogrzewania itp.) wchodzi do podstawy wymiaru renty (wyrok z dnia 29 IX 1967 r. III TR 923/67).

c) W razie wykonywania przez nauczyciela, korzystającego z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jakiegokolwiek zatrudnienia w czasie tego urlopu, nie może on domagać się zaliczenia do podstawy wymiaru renty wypłaconego mu w tym czasie uposażenia służbowego. (Wyrok z 17 VIII 1967 r. I TR-962/67).

Art. 22.— Osoby odpowiadające wymogom określonym w art. 22 dekretu o p.z.e. uprawnione są po śmierci rencisty pobierającego rentę inwalidzką III grupy, którego wniosek o przyznanie renty inwalidzkiej II grupy oddalony został prawomocnym wyrokiem, do wniesienia skargi o wznowienie postępowania z żądaniem przyznania renty inwalidzkiej II grupy do dnia śmierci rencisty. (Wyrok z 12 IX 1967 r. I TR-513/67).

Art. 36. Wypadek pracownika, który na polecenie swego przełożonego udał się z nim służbowo na jego i przez niego kierowanym motocyklu, uznać należy za wypadek w zatrudnieniu, mimo że zarówno kierowca, jak i pracownik jadący jako pasażer znajdowali się pod wpływem alkoholu. Jak stale podkreśla Trybunał w swym orzecznictwie, stan opilstwa lub nietrzeźwości wyklucza uznanie wypadku za wypadek w zatrudnieniu. W orzecznictwie tym chodzi jednak o wypadek, spowodowany przez samego zainteresowanego. W danym przypadku skarżący nie spowodował wypadku i nie miał żadnego wpływu na jego przebieg (wyrok z 9 VII 1968 r. III TR 916/68).

Art. 45. a) Nie znajduje w przepisach art. 45 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym uzasadnienia wstrzymanie wypłaty renty rodzinnej studentowi, który w czasie urlopu dziekańskiego przebywa za granicą, pobierając tam w liceum dokształcającym dla obcokrajowców naukę obcego języka (wyrok z 26 IV 1968 r. III TR 1772/67).

b) Jeżeli dziecko, pobierające rentę rodzinną po zmarłym ojcu, zostało przysposobione przez osobę, u której odbywa naukę zawodu nie otrzymując wynagrodzenia oraz u której mieszka i jest na utrzymaniu, prawo dziecka do renty nie podlega zawieszeniu. (Wyrok z 20 V 1968 r. II TR 298/68).

c) Okoliczność, że jedno z żyjących rodziców pobiera do swej renty dodatek dla swego współmałżonka, nie stoi na przeszkodzie przyznaniu współmałżonkowi renty rodzinnej po dziecku, u którego był on na utrzymaniu, jeżeli spełnia także inne warunki określone w art. 45 ust. 1 pkt. 2 dekretu o p.z.e. (wyrok z 20 V 1968 r. III TR 547/68).

Art. 45 i 49. Dziecko, którego matka zawarła związek małżeński z rencistą, nie jest dzieckiem obcym wziętym na wychowanie, lecz jako dziecko współmałżonka jego pasierbem i członkiem jego rodziny, uprawnionym do renty rodzinnej (wyrok z 13 III 1968 r. II TR 2242/67).

Art. 46. Przepisy art. 46 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym nie mogą być stosowane do osoby, której związek małżeński został prawomocnie unieważniony.

Kodeks rodzinny robi bowiem różnicę między orzeczeniem o rozwiązaniu małżeństwa w drodze rozwodu a orzeczeniem unieważniającym zawarty związek małżeński. Jeżeli małżeństwo zostało rozwiązane w drodze rozwodu, to było ono ważne zawarte, a dopiero później powstały okoliczności, które uzasadniały jego roz-

wiązanie. Inaczej przedstawia się sprawa z unieważnieniem małżeństwa. Skoro związek małżeński został orzeczeniem sądowym prawomocnie unieważniony, oznacza to, że był on wadliwie zawarty, a więc nieważny od samego początku i prawnie nie istniał.

Wynika stąd, że wobec prawa skarżąca nie była małżonką Stanisława S. i tym samym nie może być uznana za wdowę w rozumieniu art. 44 i 45 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym (wyrok z 15 VIII 1968 r. I TR 675/68).

Art. 55. — Rencista ma prawo do dodatku na swego wnuka, będącego na jego utrzymaniu, jeżeli nie posiada od dochodu miesięcznego z tytułu alimentacji w wysokości co najmniej 500 zł. Kwota ta została przyjęta w drodze analogii do § 3 ust. 1 pkt. 3 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 24 VI 1958 r. w sprawie warunków, w jakich uważa się rodziców i męża za pozostających na utrzymaniu pracownika (Dz. U. nr 42 poz. 200) (wyrok z 13 IX 1968 r. I TR 1007/68).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 V 1957 r. w sprawie zaliczania nauczycieli do kategorii zatrudnienia (Dz. U. nr 27, poz. 119)

§ 1. Nie jest pracownikiem pedagogicznym w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z 27 IV 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz. U. nr 12, poz. 63) ksiądz będący kierownikiem punktu katechetycznego, a zatem i okresy pracy takich osób nie mogą być uznane jako okresy zatrudnienia I kategorii. Zadania bowiem punktów katechetycznych są formą działalności pozaszkolnej i nie Państwo lecz administrator parafii organizuje i prowadzi punkty katechetyczne (wyrok z 6 II 1968 r. III TR 925/67).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 V 1958 r. w sprawie zawieszania prawa do renty oraz zasad wypłacania inwalidzkiej renty wyrównawczej (Dz. U. nr 26, poz. 111 z późn.zm.)

§ 2 ust. 1 pkt 3. Czy posiadany przez rencistę grunt jest gospodarstwem rolnym w rozumieniu § 2 ust. 1 p. 3 rozporządzenia w sprawie zawieszania prawa do renty, ocenia się na podstawie dekretu o podatku gruntowym (poz. 283 Dz. U. z 1951 r. z późniejszymi zmianami) jako przepisów tematycznie najbardziej zbliżonych do przepisów tego rozporządzenia (wyrok z 3 I 1967 r. I TR 147/66).

§ 6. Skoro akademie medyczne i medyczne instytuty naukowo-badawcze nie są społecznymi zakładami służby zdrowia, przeto — zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie zawieszania prawa do renty — pobieranie z tytułu zatrudnienia w tych placówkach naukowych wynagrodzenia w wysokości, które powoduje zawieszenie prawa do renty starczej lub inwalidzkiej, wyklucza pobieranie renty, gdyby nawet zachodziły inne warunki do jej pobierania według zasad określonych w § 6 tego rozporządzenia (wyrok z dnia 17 VIII 1967 r. I TR 940/66).

§ 7 ust. 1 pkt 3. Jeżeli przychód szacunkowy z gospodarstwa rolnego łącznie z przychodem z hodowli lisów lub nerek, prowadzonej na tym gospodarstwie przekracza sumę określoną w § 7 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie zawieszania prawa do renty, prawo do renty właściciela tego gospodarstwa podlega zawieszeniu (Wyrok z 24 X 1967 r. III TR 940/67).

Ustawa z dnia 28 V 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. nr 23, poz. 99)

Art. 2 i 8. — Członkowi kopalnianej straży powierzchniowej ze zjazdami pod ziemię zalicza się do okresów jego pracy górniczej jako pracę pod ziemią tylko te dni miesiąca, w których praca pod ziemią wynosiła co najmniej połowę normalnego czasu pracy górnika i w zależności od sumy tych dni (co najmniej przez 13 dni) zalicza się okres jako miesiąc pracy pod ziemią (wyrok z 18 III 1968 r. I TR 1607/67).

Art. 3 ust. 2. Błędny jest pogląd, że okresy bezrobocia przed Wyzwoleniem podlegają zaliczeniu do okresów pracy górniczej tylko wówczas, gdy są poprzedzone bezpośrednią pracą górniczą. Wynika to z art. 3 ust. 2 ustawy o z.e.g. oraz art. 8 ust. 1 pkt. 14 dekretu o p.z.e. Zaliczalność tych okresów do okresów zatrudnienia uzasadniającego uprawnienia rentowe uwarunkowana jest wyłącznie od udowodnienia ich dokumentami. Żadne inne warunki nie są przez ten przepis wymagane, a w szczególności nie jest wymagany ani bezpośredni związek czasowy bezrobocia z zatrudnieniem, ani też przebycie jakiegoś określonego okresu zatrudnienia. (Wyrok z 25 I 1968 r. I TR 2024/67).

Art. 32. Do trzyletniego okresu przewidzianego w art. 32 dekretu o p.z.e. (w związku z art. 32 ustawy z 28 V 1957 r. o z.e.g.) dla ponownego ustalenia wysokości renty nie zalicza się okresów pobierania przez górniką zasiłków chorobowych (wyrok z 13 IX 1967 r. III TR 816/67).

Dekret z dnia 19 I 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. nr 55, poz. 273)

Art. 25. — Jeżeli pracownik kolejowy po zwolnieniu z pracy podjął zatrudnienie poza koleją, a po rehabilitacji przez komisję rehabilitacyjną nie powrócił do pracy na kolei, lecz kontynuował zatrudnienie poza koleją, okres tego zatrudnienia nie może mu być zaliczony do okresów pracy na kolei (wyrok z 20 VII 1967 r. I TR-560/67).

Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac z 24 I 1966 r. w sprawie określenia, które osoby wykonujące pracę nakładczą są pracownikami w rozumieniu dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 5, poz. 31)

§ 1 ust. 1 i § 8. Przy obliczaniu podstawy wymiaru renty osoby wykonującej pracę nakładczą nie uwzględnia się jej zarobków z tytułu pracy nakładczej z tych miesięcy kalendarzowych, które nie podlegają zaliczeniu do okresów zatrudnienia z tego powodu, że praca nakładcza w tych miesiącach nie jest zatrudnieniem w rozumieniu dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym (wyrok z dnia 8 VIII 1968 r. I TR 756/63).

Zebrał
Tadeusz Wasylecki

ORZECZNICTWO GŁÓWNEJ KOMISJI ARBITRAŻOWEJ

Kodeks cywilny (Dz. U. nr 16 z r. 1964, poz. 93)

Art. 117 § 3. Nieuwzględnienie terminu przedawnienia przez państwową komisję arbitrażową powinno być oparte na przesłankach art. 117 § 3 k.c., a nie § 22 ust. 4 przepisów w sprawie trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. 1960 r. nr 26, poz. 148). (15. I 1968 r. BO-11833/66).

Art. 393 § 1. Jeżeli w protokole odbioru i przekazania do użytkowania budynku mieszkalnego sporządzonym przy udziale przedstawiciela wykonawcy robót budowlanych wyłączono z odbioru z powodu wad instalację centralnego ogrzewania oraz zamieszczono klauzulę zobowiązującą wykonawcę do opłacania kosztów ogrzewania budynku, to powyższe postanowienie protokołu należy rozumieć jako zastrzeżenie świadczenia na rzecz osoby trzeciej, tzn. dostawcy energii cieplnej, który może dochodzić należności za ogrzewanie budynku wprost od wykonawcy robót budowlanych.

Z motywów uzasadnienia :

... Wprawdzie budynek został odebrany i przekazany do użytku, jednak — jak to wynika z protokołu jego odbioru — z powodu wad wyłączono z odbioru instalację centralnego ogrzewania. Instalacji tej zatem przyzoczony Zarząd Budynków Mieszkalnych nie przejął do swej eksploatacji, która w związku z tym nadal pozostała w gestii pozwanego wykonawcy. Konsekwencją tego stanu rzeczy było przyjęcie w protokole odbioru budynku zobowiązania pozwanego wykonawcy do opłacania kosztów ogrzewania budynku. Wbrew stanowisku rewizji w powyższych okolicznościach nie można uznać w/w klauzuli za nieważną, zważywszy, iż przyjęta ona została bez zastrzeżeń przez biorącego udział w komisji odbioru przedstawiciela pozwanego wykonawcy i z materiału sprawy nie wynika, aby zobowiązanie to pozwany wykonawca zakwestionował po otrzymaniu protokołu odbioru stosownie do przepisu § 49 ust. 5 ogólnych zasad umów o roboty budowlano-montażowe (Mon. Pol. 1958, nr 32, poz. 186). Bez znaczenia przy tym jest, że zobowiązanie wykonawcy do opłacenia kosztów ogrzewania budynku nie zostało podjęte wobec powodowego dostawcy energii cieplnej. Wyżej powołane postanowienia protokołu odbioru rozumieć należy jako zastrzeżenie świadczące na rzecz osoby trzeciej, to znaczy dostawcy energii cieplnej. Zgodnie zatem z art. 92 § 1 k.z. (obecnie art. 393 § 1 k.c.) powodowy dostawca mógł dochodzić należności za ogrzewanie budynku wprost od pozwanego wykonawcy (17 IV 1967 r. BO-13676/66).

Art. 398 - 404. Zwolnienie od obowiązku uczestniczenia w kosztach inwestycji wspólnej uzależnione jest od zmiany decyzji administracyjnej, ustalającej ten obowiązek. (29 XII 1967 r. BO-11242/67).

Art. 415. Przedsiębiorstwo Spedycji Krajowej, które po przewiezieniu towaru w pojemnikach dostawcy — nie wydało tych pojemników odbiorcy, a następnie bezprawnie posługiwało się pojemnikami, odpowiada za powstałą na skutek tego szkodę. (20 III 1968 r. BO-13772/67).

Art. 560 § 2 i art. 494. Odbiorca aparatów wylęgowych, który odstąpił od umowy dostawcy z powodu wad przedmiotu dostawcy, obowiązany był zwrócić dostawcy otrzymane aparaty, miał natomiast prawo żądać zwrotu tego, co za nie zapłacił, czyli pełnej ceny kupna.

Z motywów uzasadnienia:

... W myśl § 40 ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym, jeżeli odbiorca odstępuje od umowy z powodu wady dostarczonego przedmiotu, strony powinny sobie nawzajem zwrócić otrzymane świadczenia według przepisów o odstąpieniu od umowy. W świetle powyższego przepisu oraz dotyczącego odstąpienia od umowy — przepisu art. 253 k. z. (podobnie art. 560 § 2 i art. 494 obowiązującego obecnie kodeksu cywilnego) powodowy odbiorca obowiązany był zwrócić otrzymane aparaty, które też postawił do dyspozycji dostawcy, natomiast miał ze swej strony prawo żądać zwrotu tego, co za nie zapłacił, czyli pełnej ceny ich kupna. Powyższe przepisy nie dają podstaw do przyjęcia, aby łączące się z faktem odstąpienia od umowy prawo do żądania zwrotu kupna wadliwego przedmiotu przysługiwało odbiorcy jedynie wówczas, gdy przed odstąpieniem od umowy z przedmiotu tego nie korzystał. Nie można więc też przyjąć, aby prawa tego pozbawiało odbiorcę korzystanie i wiążące się z tym normalne zużycie przedmiotu w poprzedzającym odstąpieniu od umowy okresie, w którym bezskutecznie oczekiwał na usunięcie jego wad, co gdyby nastąpiło — do odstąpienia od umowy i żądania zwrotu ceny w ogóle by nie doszło. W tym stanie rzeczy stanowisko zajęte przez GKA w zaskarżonym rewizją orzeczeniu, że — wobec faktu użytkowania przez powoda objętych sporem aparatów w okresie przed odstąpieniem od umowy — zwrotowi nie podlega pełna cena aparatów, lecz cena pomniejszona o amortyzację — równowartość zużycia, uznać należy za prawnie nieuzasadnione (13 III 1967 r. BO-291/67).

Art. 752 - 757. Najemca lokalu może żądać zwrotu koniecznych wydatków na naprawy obciążające wynajmującego, mimo niewzwanienia go do ich wykonania, jeżeli remont lokalu był niezbędny dla zapobieżenia dalszemu zniszczeniu. (18 XII 1967 r. BO-13093/67).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 II 1960 r. — w sprawie przekazania do postępowania arbitrażowego niektórych sporów o prawa majątkowe (Dz. U. nr 9, poz. 60 § 1. Niedopuszczalność drogi postępowania arbitrażowego w sporze powstałym w związku z zorganizowaniem przez Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego — wycieczki zagranicznej.

Z motywów uzasadnienia:

... Pozwany Oddział PTTK jest organizacją społeczną. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 17 II 1960 r. w sprawie przekazania do postępowania arbitrażowego niektórych sporów o prawa majątkowe (Dz. U. nr 9, poz. 60) do postępowania arbitrażowego przekazane zostały spory o prawa majątkowe, o ustalenie w zakresie praw majątkowych stosunku prawnego lub prawa oraz spory przedumowne pomiędzy organizacjami społecznymi posiadającymi zezwolenia Ministra Finansów na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie tej działalności pomiędzy tymi organizacjami i innymi podmiotami arbitrażowymi. Zezwolenie Ministra Finansów na prowadzenie działalności gospodarczej w dziedzinie organizacji wycieczek zagranicznych posiada Zarząd Główny PTTK, który działalność tę wykonuje przez wyodrębnioną komórkę organizacyjną — Biuro Turystyki Zagranicznej (vide decyzja Ministra Finansów z 6 VII 1961 r. znak BT/S/4885/9/61 z późn. zm.). Zezwoleniem tym nie są objęte poszczególne oddziały PTTK, które jak wynika ze statutu PTTK, posiadają odrębną osobowość prawną i są samodzielnymi organizacjami zrzeszonymi w PTTK. ... (20 IV 1968 r. BO-1853/67).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 31 I 1964 r. — w sprawie wyłączenia z właściwości państwowych komisji arbitrażowych sporów z przewozu w komunikacji międzynarodowej (Dz. U. nr 4, poz. 24)

§ 1. 1. Jeżeli przewóz przesyłki odbywał się w międzynarodowej komunikacji za bezpośrednim listem przewozowym — nie jest dopuszczalna droga postępowania arbitrażowego dla rozpoznania sporu z koleją o roszczenia powstałe w związku z zagnięciem przesyłki, która następnie się odnalazła.

2. Ubezpieczający, który z tytułu ubezpieczenia mienia w transporcie otrzymał odszkodowanie za zaginioną, a następnie odnalezioną przesyłkę, obowiązany jest zwrócić zakładowi ubezpieczeń jedynie faktycznie odzyskaną wartość przesyłki, a nie całe odszkodowanie. (20 XII 1967 r. BO-11452/66).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 IX 1966 r. — w sprawie przekazania do postępowania arbitrażowego niektórych sporów o prawa majątkowe (Dz. U. nr 41, poz. 249)

§ 1. Państwowe komisje arbitrażowe właściwe są do rozpoznawania sporów w których stroną jest związek kółek rolniczych.

Z motywów uzasadnienia:

... Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 24 IX 1966 r. w sprawie przekazania do postępowania arbitrażowego niektórych sporów o prawa majątkowe (Dz. U. nr 41, poz. 249) orzecznictwu państwowych komisji arbitrażowych poddane zostały spory o prawa majątkowe, o ustalenie stosunku prawnego lub prawa oraz spory przedumowne pomiędzy: 1) kółkami rolniczymi, 2) jednostkami gospodarki uspołecznionej podlegającymi orzecznictwu państwowych komisji arbitrażowych a kółkami rolniczymi.

Poddanie sporów kółek rolniczych orzecznictwu państwowych komisji arbitrażowych podyktowane było rozwojem działalności gospodarczej kółek rolniczych, w ramach której kółka te wchodzą w szerokim zakresie w stosunki umowne z jednostkami podlegającymi orzecznictwu państwowych komisji arbitrażowych. W działalności gospodarczej kółka rolnicze kierują się wytycznymi ustalonymi przez związki kółek rolniczych z racji pełnienia przez nie funkcji jednostek nadrzędnych. Ponadto w celu pomocy kółkom rolniczym w wykonywaniu ich zadań związki tych kółek mogą prowadzić własną działalność gospodarczą zązębiającą się z działalnością gospodarczą samych kółek. W związku z powyższym spory wynikłe na tle działalności gospodarczej kółek rolniczych mogą dotyczyć także związków kółek rolniczych. Przesłanki zatem, które decydowały o przekazaniu sporów kółek rolniczych do postępowania arbitrażowego, odnoszą się także do związków tych kółek.

Wobec powyższego brak byłoby uzasadnienia do przyjęcia w oparciu tylko o literalne brzmienie omawianego rozporządzenia, że rozporządzenie to dotyczy tylko samych kółek rolniczych, a nie ich związków, będących jednostkami wyższego szczebla tej samej organizacji.

W związku z tym należy uznać, że w/w rozporządzenie powinno być stosowane w szerokim jego zakresie także w odniesieniu do związków kółek rolniczych, analogicznie do postanowienia art. 165 § 1 ustawy o spółdzielniach i ich związkach, w myśl którego w zakresie działalności gospodarczej, o której mowa w tym przepisie, do związku spółdzielczego stosuje się odpowiednie przepisy dotyczące spółdzielni. ... (30 I 1968 r. BO-4947/67).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 3 V 1960 r. — w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. nr 26, poz. 148).

§ 72 ust. 3. Komisja arbitrażowa II instancji może pominąć dowody przedstawione dopiero w postępowaniu odwoławczym, strona obowiązana jest bowiem przedłożyć w I instancji pełny materiał dowodowy dla poparcia powołanych okoliczności faktycznych, a komisja arbitrażowa nie ma obowiązku prowadzenia z urzędu dochodzeń i dowodów w każdej sprawie. (11 XII 1967 r. BO-8789/67).

§ 22 ust. 4. Nieuwzględnienie terminu przedawnienia przez państwową komisję arbitrażową powinno być oparte na przesłankach art. 117 § 3 k.c., a nie § 22 ust. 4 przepisów w sprawie trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. 1960, nr 26, poz. 148). (15 I 1968 r. BO-11833/66).

Zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z 2 IV 1963 r. — w sprawie przydziałów, rozdzielników i uzgodnień dostaw oraz ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (M. P. nr 34, poz. 172).

§ 91 ust. 3. Odbiór jakościowy metodą reprezentatywną towaru, składającego się w świetle obowiązującej normy z kilku partii, może być dokonany tylko w drodze odrębnego odbioru każdej partii.

Z motywów uzasadnienia:

... Zgodnie z przepisem § 91 ust. 3 ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym, gdy obowiązujące dla danego artykułu normy określają próbki reprezentatywne, stanowiące podstawę oceny całej partii przedmiotów, w razie przekroczenia w próbce normy dopuszczalnych wad odszkodowanie umowne oblicza się od wartości całej partii.

Obowiązująca przy odbiorze spornych tkanin jedwabnych norma resortowa Min. Przemysłu Ldkkiego RN-58/MPL-07050 „Tkaniny jedwabne. Warunki odbioru”

w punkcie 1.3.1. postanawia, że „za partię uważa się określoną liczbę sztuk tkanin przedstawionych jednorazowo do odbioru, o tym samym symbolu i jakości oraz objętych tym samym certyfikatem i specyfikacją”. Natomiast w punkcie 4.3. tej normy określona została wielkość prób pobieranych do badań metodą reprezentatywną z poszczególnych partii tkanin zależnie od liczności tych partii.

W niniejszym przypadku powodowy dostawca, dostarczając sporne tkaniny, wystawił cztery odrębne specyfikacje, z których każda obejmowała określoną liczbę sztuk tkanin gat. I (tylko tego gatunku tkanin dotyczy spór) o tym samym symbolu i wzorze. W świetle więc postanowienia pkt. 1.3.1 w/w normy resortowej przyjąć należy, że w konkretnym przypadku tkaniny objęte poszczególnymi specyfikacjami dostawcy stanowiły odrębne partie. Pozwany odbiorca więc obowiązany był stosownie do postanowień tej normy — odrębnie z każdej partii pobrać w sposób i w ilości przewidzianej tą normą próby reprezentatywne stanowiące podstawę oceny całej partii. Skoro pozwany odbiorca — co jest niesporne — nie pobrał prób w ilości przewidzianej w/w normą odrębnie dla każdej partii tkanin, których dotyczy niniejszy spór, to OKA i GKA — co słusznie podnosi rewizja nadzwyczajna — nie miały podstaw do przyjęcia, że został dokonany odbiór jakościowy metodą reprezentatywną i że uzasadnione było pobranie przez pozwanego odbiorcę odszkodowania umownego obliczonego od wartości całych partii (25 X 1967 r. BO-6191/67).

§ 48 ust. 2 i § 83. Dostawca, który nienależycie załadował towar do wagonu, obowiązany jest pokryć odbiorcy pełną szkodę powstałą na skutek zniszczenia towaru w czasie przewozu, a nie tylko cenę kupna tego towaru. (11 XII 1967 r. BO-10269/67).

§ 91 ust. 3. Odbiorca towaru nie może domagać się zapłaty kar umownych obliczanych od wartości całej dostawy obuwia, jeżeli wbrew postanowieniom normy pobrał próbki bez podzielenia dostawy wg deklarowanych przez dostawcę gatunków.

Z motywów uzasadnienia :

... W świetle przepisu § 91 ust. 3 mających zastosowanie w niniejszej sprawie ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym przewidziane w § 91 ust. 1 pkt. 1 lit. b) tych warunków odszkodowanie umowne za dostarczenie towaru z wadami oblicza się od wartości całej partii towaru, gdy obowiązujące dla danego artykułu normy określają próbki reprezentatywne stanowiące podstawę oceny całej partii towaru i gdy w próbkach tych stwierdzone zostanie przekroczenie normy dopuszczalnych wad. Próbki reprezentatywne stanowiące podstawę oceny partii obuwia pod względem klasyfikacji jakościowej określa Polska Norma PN-56/0-91008 Obuwie. Klasyfikacja jakościowa gotowych wyrobów. Zgodnie z postanowieniem pkt. 3.2.1. tej normy próbki do badania jakości obuwia pobiera się oddzielnie z każdego gatunku i wzoru obuwia. Z powyższego sposobu pobierania próbek reprezentatywnych wynika — i co potwierdził także Polski Komitet Normalizacyjny w toku przewodu rewizyjnego, że określone powyższą normą próbki reprezentatywne ustalone zostały dla oceny partii obuwia o tym samym gatunku. Traktowanie w/w próbek jako podstawy oceny dostaw obuwia zawierających różne gatunki obuwia nie uzasadnia okoliczność, że podana w Polskiej Normie PN-57/0-91009 Obuwie. Badania techniczne — definicja partii obuwia, na której oparła się II instancja, nie rozróżnia gatunków. Taka bowiem interpretacja pojęcia próbki reprezentatywnej przy badaniu jakości obuwia byłaby sprzeczna z postanowieniem wyżej cyt. normy o klasyfikacji jakościowej obuwia, określającym sposób pobierania próbek z każdego gatunku oddzielnie.

W tym stanie rzeczy, skoro odbiorca pobrał próbki bez podzielenia dostaw obuwia wg deklarowanych przez dostawcę gatunków, to tego rodzaju próbki nie stanowiły w myśl powyższej normy o klasyfikacji jakościowej obuwia oceny tych

dostaw. W konsekwencji do obciążenia dostawcy odszkodowaniem umownym obliczonym od wartości całych dostaw nie zachodziły przesłanki określone w § 91 ust. 3 owd, w związku z czym stosownie do § 91 ust. 1 pkt. 1 lit. b) owd odszkodowanie to przysługiwało odbiorcy tylko od wartości par obuwia z wadami. ... (25 X 1967 r. BO-7457/67).

Zarządzenie Ministra Skupu z 12 XII 1956 r. — w sprawie branżowych warunków dostawy zbóż, grochu, fasoli oraz ich przetworów (M. P. nr 15, poz. 117)

§ 23. 1. Przesłanie przez dostawcę większej partii fasoli niż zamówiona nie uprawnia odbiorcy do odmowy odbioru całej partii, a jedynie nadwyżki ponad ilości określone w zamówieniu.

2. Zbadanie jakości dostarczonej fasoli w terminie określonym warunkami dostaw jest warunkiem dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady przedmiotu dostawy także i wówczas, gdy odbiorca otrzymawszy większą ilość towaru niż zamówiona bezpośrednio po wyładowaniu odmówił bezpodstawnie przyjęcia zamówionej partii towaru, a następnie przyjął ją. (27 XI 1967 r. BO-10987/67).

§10. Przewidziany w § 10 branżowych warunków dostaw zbóż, grochu, fasoli oraz ich przetworów... obowiązek zawiadomienia o przygotowaniu towaru do wydania należy uznać za spełniony także wtedy, gdy zawiadomienie dotyczyło łącznie kilku partii towaru, który miał być dostarczony w kilku terminach kolejnych (13 XII 1967 r. BO-9502/67).

Zarządzenie Przew. Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z 7 X 1966 r. — w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży oraz umów dostawy w obrocie krajowym pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (M. P. nr 57, poz. 276)

§ 2. ust. 2 pkt. 3. Ilość roboczogodzin potrzebnych do usunięcia wady może stanowić kryterium wady nieznacznej, o której mowa w § 2 ust. 2 p. 3 zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania w sprawie ows.

Z motywów uzasadnienia:

... Bezsporne jest między stronami, iż ustalenie specyfikacji wad nieznacznych podwozi nie jest możliwe, wobec czego zachodzi potrzeba określenia pojęcia wady nieznacznej w inny sposób. Należy zauważyć, że dostawca obowiązany jest dostarczyć artykuł należytej jakości i ze dopuszczenie umownego ograniczenia jego odpowiedzialności za wady, przewidzianego postanowieniem § 2 ust. 2 pkt. 3 zarządzenia Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z 7 X 1966 r. w sprawie ogólnych warunków umów sprzedaży (M. P. nr 57, poz. 276), a polegającego na zwolnieniu dostawcy od obowiązku zapłaty kar umownych za usunięte we właściwym czasie wady nieznaczne (drobne usterki) — lub w razie wymiany towaru z takimi wadami — stanowi wyjątek od zasady, iż dostawca obowiązany jest zapłacić karę umowną za dostarczenie towaru z wadami nawet i wtedy, gdy wady usunął, lub towar wymienił (§ 49 ust. 1 § 51 pkt. 3 ogólnych warunków umów sprzedaży w obrocie krajowym).

Mając powyższe na uwadze oraz wobec tego, że każde dostarczenie towaru z wadami godzi w interes odbiorcy, przy rozstrzyganiu sporu w sprawie pojęcia wady nieznacznej należy mieć m. in. na względzie, że dostawca nie może skutecznie domagać się umownego zwolnienia go od odpowiedzialności za takie wady, które w określonej sytuacji w znaczniejszym stopniu komplikują sytuację odbiorcy.

W sytuacji, która wchodzi w grę w sprawie niniejszej, istnieją podstawy do przyjęcia, iż przy ocenie stopnia uciążliwości wad dla odbiorcy specjalne znaczenie ma ilość roboczogodzin potrzebna dla ich usunięcia. ... (8 II 1968 r. I-561/68).

Uchwała nr 314 Rady Ministrów z 8 VIII 1961 r. — w sprawie usprawnienia kooperacji przemysłowej (M. P. nr 69, poz. 296)

Wprowadzenie określonego artykułu do katalogu produkcji dostawcy nie jest okolicznością wyłączającą możliwość zawarcia umowy kooperacyjnej między wytwórcą tego artykułu a jego odbiorcami. (20 XII 1967 r. I-13578/67).

Zarządzenie nr 89 MHZ z 19 XII 1966 r. — w sprawie wytycznych dla przedsiębiorstw handlu zagranicznego i PP „Polcarga” dot. zasad kontroli towarów w eksporcie i imporcie (Dz. Urz. MHZ nr 24, poz. 133)

§ 4. Przedsiębiorstwo kontrolne odpowiada wobec przedsiębiorstwa handlu zagranicznego za szkodę powstałą na skutek niestarannie przeprowadzonej przedwysyłkowej kontroli towaru wysłanego na eksport. (20 III 1968 r. BO-10647/67).

Uchwała nr 12 Rady Ministrów z 5 II 1963 r. — w sprawie cen artykułów nietypowych i opłat za nietypowe usługi (roboty) przemysłowe wykonywane na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej (M. P. nr 17, poz. 96)

§ 1. Dostarczanie wody przemysłowej przez jednostkę nie będącą komunalnym przedsiębiorstwem wodociągów — stanowi nietypową usługę przemysłową, której cena podlega ustalaniu w trybie przepisów w sprawie cen artykułów nietypowych i opłat za nietypowe usługi (roboty) przemysłowe wykonywane na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej.

Z motywów uzasadnienia:

...W świetle przepisów uchwały nr 185 Rady Ministrów z 31 V 1958 r. w sprawie przekazania prezydium rad narodowych uprawnień do ustalania opłat i stawek taryfowych za niektóre usługi i świadczenia komunalne (M. P. nr 61, poz. 344) oraz zarządzenia nr 81 Ministra Gospodarki Komunalnej z 15 X 1958 r. w sprawie wytycznych dla ustalania stawek taryfowych za dostarczaną wodę i odprowadzanie ścieków przez komunalne przedsiębiorstwa oraz zakłady wodociągów i kanalizacji (Dz. Urz. MGK 1959 r. nr 9, poz. 55) opłaty obowiązujące przedsiębiorstwa wodociągów dotyczą świadczeń komunalnych wykonywanych przez te przedsiębiorstwa. Pozwane Zakłady nie są tego rodzaju przedsiębiorstwem i świadczenie przez nie usług polegających na zaopatrywaniu strony powodowej w wodę przemysłową nie jest świadczeniem usług komunalnych w rozumieniu powyższych przepisów. Wobec powyższego ustalone dla przedsiębiorstwa wodociągów ceny za dostarczaną przez to przedsiębiorstwo wodę nie stanowią cen obowiązujących dla wody przemysłowej pobieranej przez powodową Spółdzielnię z ujęcia wody pozwanych Zakładów, zwłaszcza że zgodnie z § 1 w/w zarządzenia nr 81 opłaty ustalone dla przedsiębiorstw oraz zakładów wodociągowych oparte są na ich kosztach własnych, które mogą być inne od kosztów własnych pozwanych Zakładów. Świadczenia, o które chodzi w sprawie, nie zostały objęte również innymi obowiązującymi cennikami, ... (29 I 1968 r. BO-13116/67).

Uchwała nr 100 Rady Ministrów z 27 IV 1965 r. — w sprawie planowania, realizacji i finansowania inwestycji wspólnych (M. P. nr 26, poz. 128)

§ 9. Zwolnienie od obowiązku uczestniczenia w kosztach inwestycji wspólnej uzależnione jest od zmiany decyzji administracyjnej, ustalającej ten obowiązek. (29 XII 1967 r. BO-11242/67).

Rozporządzenie Ministra Komunikacji z 24 V 1960 r. — w sprawie regulaminu zarobkowego przewozu i spedycji w ciężarowym transporcie samochodowym (Dz. U. nr 31, poz. 174)

§ 9 ust. 5. Za skuteczną należy uznać reklamację wniesioną do Przedsiębiorstwa Spedycji Krajowej z tytułu zaginięcia przesyłki, jeżeli mimo braków formalnych reklamacji bez wezwania do uzupełnienia tych braków zostało wszczęte postępowanie reklamacyjne. (29 XII 1967 r. BO-12999/67).

Ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (zatw. decyzją Ministra Finansów nr RMU/B-13/55 z 13 XII 1955 r. oraz decyzją nr RMU/117/60 z 26 IV 1960 r.)

§ 7 ust. 5. Państwowy Zakład Ubezpieczeń w ramach umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej zakładu pracy nie jest zobowiązany do zwrotu zakładowi pracy wypłaconych rodzinie denata zasiłków pośmiertnych wynikających ze stosunku pracy (16 I 1968 r. III-12251/67).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 31 V 1962 r. — w sprawie przekazywania terenów w miastach i osiedlach (Dz. U. nr 35, poz. 159)

§ 25 ust. 1. Uzgodnienie przez organizację społeczną z organem do spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej nakładów dokonywanych przez tę organizację, jako użytkownika państwowego terenu miejskiego, stanowi podstawę żądania z chwilą wygaśnięcia użytkowania zwrotu także nakładów polegających na wybudowaniu przez organizację społeczną budynków (12 X 1966 r. BO-8182/66).

Ustawa z 30 I 1959 r. — prawo lokalowe (Dz. U. z r. 1962 nr 47, poz. 227)

Art. 6. Najemca lokalu może żądać zwrotu koniecznych wydatków na naprawy obciążające wynajmującego, mimo niewezwania go do ich wykonania, jeżeli remont lokalu był niezbędny dla zapobieżenia dalszemu zniszczeniu (18 XII 1967 r. BO-13093/67).

Zebrał
Zenon Klafkowski